COPARTNERS

Competition & Regulation

Rekabet Kurumu El Terminalleri Sektör Raporunu Yayımladı

www.copartners.com.tr
contact@copartners.com.tr

Giriş

- Rekabet Kurumu, 12 Ocak 2026 tarihinde **El Terminalleri ve Benzer Cihazlara İlişkin Sektör İncelemesi Raporunu ("*Rapor*")** yayımladı.

- Rapor'da el terminallerinin tanımı, teknik özellikleri ve HTM sektöründeki kullanım alanları ele alınmakta, bu cihazlar üzerinden yürütülen veri toplama, izleme ve yönetim faaliyetlerinin tedarikçi–distribütör–perakendeci ilişkileri üzerindeki etkileri incelenmektedir.

- Rapor, özellikle el terminallerinin **fiyat izleme, satış verisi toplama ve saha operasyonlarını yönlendirme fonksiyonlarının** rekabet hukuku bakımından doğurabileceği risklere odaklanmaktadır.

- Ayrıca, Rekabet Kurulu'nun geçmiş kararları ışığında, el terminallerinin rekabeti sınırlayıcı uygulamalara hangi koşullarda zemin oluşturduğu değerlendirilmekte ve sektöre yönelik tespit ve öneriler sunulmaktadır.

HTM Sektöründe ve El Terminallerinin Rekabet Üzerindeki Etkileri

- Rapor'da, HTM sektöründe el terminallerinin önemli operasyonel faydalar sağlamakla birlikte, tedarikçi ve bayilerin ortak bir dijital altyapı üzerinden faaliyet göstermesi hâlinde rekabet hukuku riskleri doğurabileceği vurgulanmaktadır.

- Bu riskler, özellikle el terminali altyapısının ve ilgili dijital sistemlerin **üretici/tedarikçi teşebbüslerin kontrolünde olduğu; bayi ve distribütörlerin ise yalnızca kullanıcı konumunda bulunduğu yapılarda** öne çıkmaktadır. Bu tür yapılarda, rekabete hassas bilgilerin dikey ilişkiler kapsamında paylaşılması ihtimalinin gündeme gelebileceği belirtilmektedir.

Rapor'a göre, el terminalleri aracılığıyla elde edilen veriler üzerinden;

- **(i) yeniden satış fiyatının belirlenmesi,**
- **(ii) bölge ve müşteri kısıtlamaları ve**
- **(iii) indirim sistemleri** yoluyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlal edilmesi risklerinin gündeme gelebileceği ifade edilmektedir.

i. Yeniden Satış Fiyatının Belirlenmesi (YSFB)

- Rapor'da, el terminalleri aracılığıyla yürütülen fiyat izleme faaliyetlerinin, özellikle perakende satış fiyatlarının düzenli ve sistematik şekilde takip edilmesi hâlinde, yeniden satış fiyatının belirlenmesi (YSFB) ihlalini kolaylaştırıcı bir rol oynayabileceği belirtilmektedir.

- Bu riskin, el terminallerinin **ortak bir dijital altyapı üzerinden kullanıldığı ve bu altyapı vasıtasıyla yeniden satış fiyatı, satış miktarı, müşteri/nokta bilgileri ve stok durumu gibi** rekabete hassas verilerin dikey ilişkideki teşebbüsler arasında paylaşılabildiği yapılarda daha belirgin hâle geldiği vurgulanmaktadır.

- Rapor'a göre, yeniden satıcıların fiyatlara uyumunun el terminalleri yoluyla sürekli izlenmesi ve uyumsuzluk durumunda **sipariş durdurma, tedarik kısıtlama veya benzeri baskı mekanizmalarının devreye alınması**, bu cihazların YSFB ihlalinde bir araç olarak kullanılmasına yol açabilmektedir.

- Bu çerçevede Rapor'da, YSFB iddialarının değerlendirilmesinde, el terminallerinin teknik işleyişinin ve bağlı dijital sistemlerin kontrol yapısının da rekabet hukuku açısından kritik önemde olduğu açıkça ifade edilmektedir.

ii. Bölge ve Müşteri Kısıtlamaları

- Rapor'da, el terminallerinin bağlı olduğu dijital sistemler aracılığıyla, bayilerin veya distribütörlerin **hangi müşterilere ve hangi bölgelere satış yapabileceğinin merkezi olarak belirlenebilmesinin,** bölge ve müşteri kısıtlamalarının uygulanmasını ve denetlenmesini kolaylaştırdığı vurgulanmaktadır.

- Bu kapsamda, yeniden satıcıların kendilerine tahsis edilen müşteri ve bölgeler dışında aktif veya pasif satış yapmalarının fiilen engellenmesi, el terminallerinin bölge ve müşteri kısıtlaması ihlallerinde bir araç hâline gelmesine yol açabilmektedir.

- Rapor'da ayrıca, söz konusu uygulamaların y**alnızca dikey ilişkilerle sınırlı kalmayabileceği; tedarikçi kontrolü altında bayiler veya distribütörler arasındaki yatay koordinasyonun da el terminalleri vasıtasıyla kolaylaştırılabileceği** ifade edilmektedir.

iii. İndirim Sistemleri

- Rapor'da, indirim sistemlerinin rekabet karşıtı etkilerinin ağırlıklı olarak **hakim durumdaki teşebbüsler bakımından yaratılan dışlayıcı etki** boyutunda ele alındığı, alıcıları belirli bir sağlayıcıya yönlendirerek **fiili münhasırlık yaratabileceği ve rakiplerin pazara erişimini zorlaştırabileceği** vurgulanmaktadır. Bu çerçevede, değerlendirmede esas alınan temel ölçütün, indirim sisteminin alıcı bazında **sadakat artırıcı etki doğurup doğurmadığı** olduğu ifade edilmektedir.

- Bu bağlamda, özellikle hâkim durumdaki tedarikçilerin, el terminalleri aracılığıyla satış fiyatı, satış miktarı, indirim ve iskonto verilerine erişebilmesinin, pazar performansını yakından izlemelerine imkân tanıdığı belirtilmektedir.

- Bu verilerin indirim sistemleri kapsamında kullanılması suretiyle, rakip sağlayıcıların satış noktalarından dışlanmasına yol açabilecek uygulamaların gündeme gelebileceği; dolayısıyla el terminalleri üzerinden toplanan verilerle kurgulanan indirim sistemlerinin rekabet karşıtı etkilere yol açabileceği değerlendirilmiştir.

Rapor Kapsamındaki Değerlendirmeler ve Öneriler

- Rapor'da, el terminallerinin rekabet hukuku risklerini azaltmak ve teknolojinin rekabet yanlısı kullanımını sağlamak amacıyla aşağıdaki temel önerilere yer verilmektedir:

Veri Maskeleme ve Anonimleştirme

El terminalleri üzerinden toplanan satış, fiyat ve stok verilerinin bireysel bayi veya satış noktası bazında değil, **mümkün olduğunca toplulaştırılmış ve anonimleştirilmiş şekilde işlenmesi** önerilmektedir.

Erişim Yetkilendirmesi

Rekabete hassas verilere erişimin, **yalnızca görev tanımı gereği ihtiyaç duyan sınırlı personelle sınırlandırılması,** rol ve yetki bazlı erişim yapılarının oluşturulmasının önemi vurgulanmaktadır

Teknoloji ve Politika Entegrasyonu

El terminallerine bağlı sistemlerin, rekabet hukuku uyumunu destekleyen **otomatik kontrol, raporlama ve uyarı mekanizmalarıyla entegre edilmesinin** riskleri azaltacağı belirtilmektedir.

Rekabet Hukuku Eğitimi

Saha satış ekipleri ve yöneticilere yönelik **düzenli rekabet hukuku eğitimleri verilmesi** ve bu eğitimlerin uygulamada içselleştirilmesinin izlenmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Dikey Kılavuz'a Yönelik Düzenleme İhtiyacı

El terminallerinin operasyonel amaçlarla kullanımı, yeniden satış fiyatı serbestisi ve satış verilerinin rekabeti sınırlayıcı şekilde kullanılmaması hususlarının **Dikey Kılavuz'da açık biçimde düzenlenmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir.** Ayrıca, bölge ve müşteri kısıtlamalarının yalnızca objektif gerekçelerle muafiyetten yararlanabileceğinin netleştirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Hâkim Durumdaki Teşebbüsler Bakımından İlave Hassasiyet

Hâkim durumdaki teşebbüslerin, el terminalleri aracılığıyla toplanan verileri rakiplerin dışlanması veya sadakat yaratılması amacıyla kullanamayacağına ilişkin çerçevenin Hakim Durum Kılavuzu'nda açıkça ortaya konulması gerektiği ifade edilmektedir.

Sonuç

- Sonuç olarak, Rapor kapsamında, HTM sektöründe el terminallerinin sunduğu operasyonel ve stratejik avantajlara rağmen, bu sistemlerin rekabete hassas verilerin izlenmesi ve yönlendirilmesi amacıyla kullanılması, özellikle yeniden satış fiyatının belirlenmesi, bölge ve müşteri kısıtlamaları ile indirim sistemleri yoluyla 4054 sayılı Kanun kapsamında ciddi rekabet hukuku risklerine dikkat çekilmiştir.

- Bu çerçevede, el terminali altyapısının tasarımı ve fiilî kullanım biçimi, teşebbüsler bakımından rekabet hukuku uyumunun belirleyici unsurlarından biri olarak belirtilmiştir.

- Rapor' un tam metnine **bu bağlantı üzerinden** ulaşabilirsiniz.

Sorularınız için bizimle iletişime geçin

İletişim

www.copartners.com.tr

contact@copartners.com.tr

Bizi Takip Edin

/copartners-competitionandregulation

Nidakule Levent, Harman 1 Sk.
No:7 K:6 Levent / Istanbul